

FESTMÉNYEKEN MEGFIGYELHETŐ HOLDILLÚZIÓRÓL SZÓLÓ VIDEOKLIP

Kovács Zoltán, Udvarnoki Zoltán, Papp Eszter, Horváth Gábor
Környezetoptika Laboratórium, Biológiai Fizika Tanszék, ELTE

Holdillúzióknak nevezzük azt a vizuális érzékszálódást, amikor a horizont közelében lévő hold- és napkorongot vagy csillagképet nagyobbak érzékeljük, mint az égbolton magasabban, például a zenit közelében elhelyezkedőt. A *Fizikai Szemle* 2020. decemberi és 2021. januári számában jelent meg *A holdillúzió pszichofizikai vizsgálata festményeken és természetfotókon* című kétrészes cikkünk. Ennek 1. részében a holdillúziót magyarázó fontosabb elméleteket foglaltuk össze, valamint áttekintettük e vizuális érzékszálódást vizsgáló jelentősebb pszichofizikai kísérleteket és azok eredményeit [1]. A 2. részben pedig a saját holdillúziós pszichofizikai kísérleteinket és eredményeinket mutattuk be [2].

Időközben elkészítettünk egy videoklipet, amelyben a cikkünkben vizsgált 100 holdas/napos festmény minden egyes eredeti képe után annak olyan változata látható, amin a hold/napkorongot a valódinak becsült méretében ábrázoltuk. Mindezt négy klasszikus zeneszám háttérkíséretével: Claude Achille Debussy (1862–1918): *Clair de lune*, Ludwig van Beethoven (1770–1827): *Mondscheinsonate*, Eric Alfred Leslie Satie (1866–1925): *Gnossienne 1*, Fryderyk Franciszek Chopin (1810–1849): *Nocturne*, opus 9, numero 2.

A klipp szövegrészei angol nyelvűek. Minden festmény mellett megjelenik a címe, a festő neve, az alkotás éve (ahol ismert) és a holdillúzió százalékban mért $Q = r_{\text{festett}}/r_{\text{valós}}$ mértéke, ahol r_{festett} a festő által ábrázolt hold/napkorong sugara, $r_{\text{valós}}$ pedig a valódi sugár becsült értéke. A becslés módját részletesen leírtuk a cikkünkben [1, 2]. Ha $Q > 1$, akkor a festett hold/napkorong nagyobb a valódinál, azaz a festő megtévesztette a holdillúziót. $Q < 1$ esetén a művész a valósnál kisebbnek festette a hold/napkorongot. Az 5 perc 33 másodperc időtartamú videoklip a <http://fizikaiszemle.hu> „mellék-

letek” menüpontján keresztül, illetve a <http://fizikai-szemle.hu/extra/holdilluzio> helyen tekinthető meg.

Irodalom

1. Kovács Z., Udvarnoki Z., Papp E., Horváth G.: A holdillúzió pszichofizikai vizsgálata festményeken és természetfotókon. 1. rész: Amit a holdillúzióról tudni érdemes. *Fizikai Szemle* 70/12 (2020) 412–418. + címlap
2. Kovács Z., Udvarnoki Z., Papp E., Horváth G.: A holdillúzió pszichofizikai vizsgálata festményeken és természetfotókon. 2. rész: A holdillúzió festményeken és fényképeken mért értéke. *Fizikai Szemle* 71/1 (2021) 3–10.

